

Успішне формування політики розміщення продуктивних сил — досвід, стратегії та найкраща практика з Потсдама

Письмове інтерв'ю з паном ШТЕФАНОМ ФРЕРІХСОМ, керівником напряму стимулювання економічного розвитку міської адміністрації Потсдама, столиці землі Бранденбург

Спеціалісти Потсдамської міської адміністрації з економічного розвитку — найперші контактні особи підприємців, засновників бізнесу й інвесторів. У своєму письмовому інтерв'ю щодо політики просування території керівник напряму стимулювання економічного розвитку Потсдаму Штефан Фреріхс пояснює, як працює і яку структуру має його підрозділ

Наскільки великий Потсдам? Хто живе у вашому місті, чому Потсдам такий привабливий — для своїх мешканців, але насамперед для інвесторів і підприємців?

Площа Потсдама — десь 188 квадратних кілометрів, і в нього, безперечно, найбільша частка сільських територій, що належать до міста, серед усіх столиць федеральних земель. На кінець 2018 року у місті буде близько 180 000 жителів. Середній вік потсдамця — 42 роки, рівень освіти в мешканців високий, а на душу населення тут припадає найбільша в Німеччині кількість науковців. А ще Потсдам росте. Та все це лиш цифри. Дізнатися, яким є повсякденне сприйняття Потсдама, можна також із досліджень і опитувань місцевих підприємців: чудові умови для заснування бізнесу за доброго сполучення з Берліном; висока якість життя в захопливому природному й культурному середовищі; простий доступ до справних мереж; наявність підготовлених фахівців і усталена репутація відкритого для світу й толерантного міста. Ось так характеризують Потсдам.

Які напрями, галузі економіки й господарські сфери визначають сьогоднішній Потсдам? Які майбутні можливості розвитку ви бачите?

Потсдам — один з регіональних центрів зростання землі Бранденбург. Пріоритетними в нашому економічному розвитку визначено такі господарські кластери, як охорона здоров'я, туризм, а також ЗМІ / ІКТ / творчий бізнес. У принципі Потсдам позиціонується як осередок надання послуг, тобто залічує себе до третього сектору. Завдяки дедалі тіснішій співпраці між наукою і бізнесом Потсдам має всі шанси посісти сильні позиції й у «четвертому» секторі — тобто у сферах оцифрування й «Економіки 4.0». Підтвердженням цьому слугує розміщення в Потсдамі представництв авторитетних міжнародних компаній та інституцій.

У 2017 році Федеральне міністерство праці відзначило Потсдам як один із дванадцяти «цифрових осередків» Німеччині. Відповідну заявку на титул «Потсдам — медіатехнологічний осере-

док» спільно підготували й подали земля Бранденбург, місто Потсдам і близько 30 підприємств і організацій.

У чому полягають особливі завдання, можливості й повноваження вашої адміністрації в контексті ефективної і сталої політики розміщення продуктивних сил? Чи не могли б ви на якомусь прикладі пояснити цілеспрямовану співпрацю адміністрації і бізнесу в Потсдамі?

Стала й ефективна політика розміщення продуктивних сил — з погляду стимулювання економічного розвитку — це передусім «лобістська робота» власне в адмініструванні та в муніципальній політиці. Побаження й потреби активного приваблювання бізнесу задля успішного промислового розвитку подеколи доводиться зважувати з величезними бюджетними видатками на виконання обов'язкових завдань, насамперед у сфері освіти й транспортної інфраструктури. І це особливо актуально для міст, що швидко зростають, як-от Потсдам.

Добрий приклад поєднання бізнесових і управлінських інтересів — заснування Економічної ради Потсдама. Економічна рада — це колективний орган із приблизно 30 членів, до складу якого належать керівники підприємств, представники наукових та інших організацій. Організаційно він діє через Правління й постійне представництво при міському відділі економічного розвитку. Економічна рада опікується фаховими темами й консультує міську адміністрацію та депутатський корпус щодо питань господарювання.

Які були умови успішного перетворення й позитивного економічного розвитку в Потсдамі після Возз'єднання Німеччини 1990 року?

модернізації міста. До кінця 90-х кількість жителів Потсдама стала меншою за 130 000, а наявні великі підприємства-виробники занепали. Завдяки успішній санації міста та особливому культурно-історичному значенню Потсдама як «брами Берліна» населення знову почало стабільно зростати, зокрема внаслідок досить-таки численних переїздів до міста — і цей чинник не можна недооцінювати. Дедалі позитивніший імідж і вже згадана якість життя допомогли приваблювати й бізнес. Відтоді Потсдам перетворився на дуже популярне серед інвесторів місце. Тенденція змінилася — спершу був лише інтерес до житлового будівництва, тепер актуальні й приватні інвестиції у промислову нерухомість. Нині економічний розвиток щораз більшого Потсдама, а з ним — і питання наявних промислових площ напряду конкурує з потребами в площах під школи, дитячі садки, спорткомплекси й зелені зони, а також житло.

У принципі слід зауважити, що Потсдам так і не став вираженням центром великої промисловості через відомі проблеми періоду переходу від планової до ринкової економіки. Натомість після того перелому місто стабільно розвивало свої сильні сторони — як адміністративного, освітнього, наукового, дослідного й сервісного осередку.

Крім того, завдяки співпраці з науковцями міська влада має змогу активно виконувати роль джерела імпульсу. Для дальшого розвитку потсдамського наукового парку «Гольм» міська адміністрація Потсдама спільно з Потсдамським університетом заснували товариство з управління бізнес-осередком. Товариство фінансують із бюджетів федеральної землі й міста, а також коштом сусідніх інституцій. Зокрема, широка фінансова участь міста в розвитку цього об'єкта (придбання ділянки, зведення офісної і лабораторної будівлі) уможливила дальші приватні інвестиції у великому розмірі.

Чи не могли б ви на конкретному проекті пояснити, які стратегії зарекомендували себе в Потсдамі як особливо доцільні для ефективної і сталої політики розміщення продуктивних сил? Чого можуть повчитися у вас інші громади, міста чи регіони?

огляду на згадану конкуренцію потреб у площах дуже добре зарекомендувала себе практика своєчасного затвердження місцевою радою обов'язкової до виконання довгострокової концепції виділення промислових площ. Ухвалена 2012 року концепція чинна для Потсдаму до 2020 року, і ми вже працюємо над її актуалізацією до 2030 року. Цей документ дає містобудівні й політичні підстави відмовляти у виділенні промислових площ навіть під високорентабельні проекти, якщо вони не мають виробничого складника (житлове будівництво, роздрібно-торгові об'єкти великої площі тощо).

Слід констатувати, що промисловий розвиток і приваблювання промисловців, як порівняти їх із проектами житлового будівництва, є скоріше середньостроковою діяльністю, що потребує витривалості й наполегливості.

Найсвіжіший приклад успіху в Потсдамі — залучення інвестора для промислового розвитку колишнього залізничного депо в центрі міста на головному вокзалі. Упродовж десяти років ми мали змогу відхиляти непромислові проекти, які подавав приватний власник цього об'єкта. Новий власник промислової будівлі, що має статус пам'ятки архітектури, облаштує в ній приміщення й інфраструктуру для вже наявних і новозаснованих фірм ІТ-галузі, і це значно посприяє зміцненню іміджу Потсдама як осередку інновацій.

Незалежно від цього інвестиційна політика з підтримки бізнес-інкубаторів і промислових парків дала Потсдаму змогу створити сприятливий клімат для малих і середніх підприємств — початківців і не тільки. А конкретно, тим часом на території міста постало п'ять бізнес-інкубаторів, а також промислово-ремісничий двір. І все вже готове до будівництва шостого бізнес-інкубатора.

© Europäische Akademie Berlin e.V., 2018
Der Artikel gibt die Auffassung des Autors wieder.

Kontakt

Europäische Akademie Berlin e.V.
Bismarckallee 46/48
14193 Berlin
+49 30 8959510
eab@eab-berlin.eu
www.eab-berlin.eu